

Godt arbeidsmiljø er god butikk!

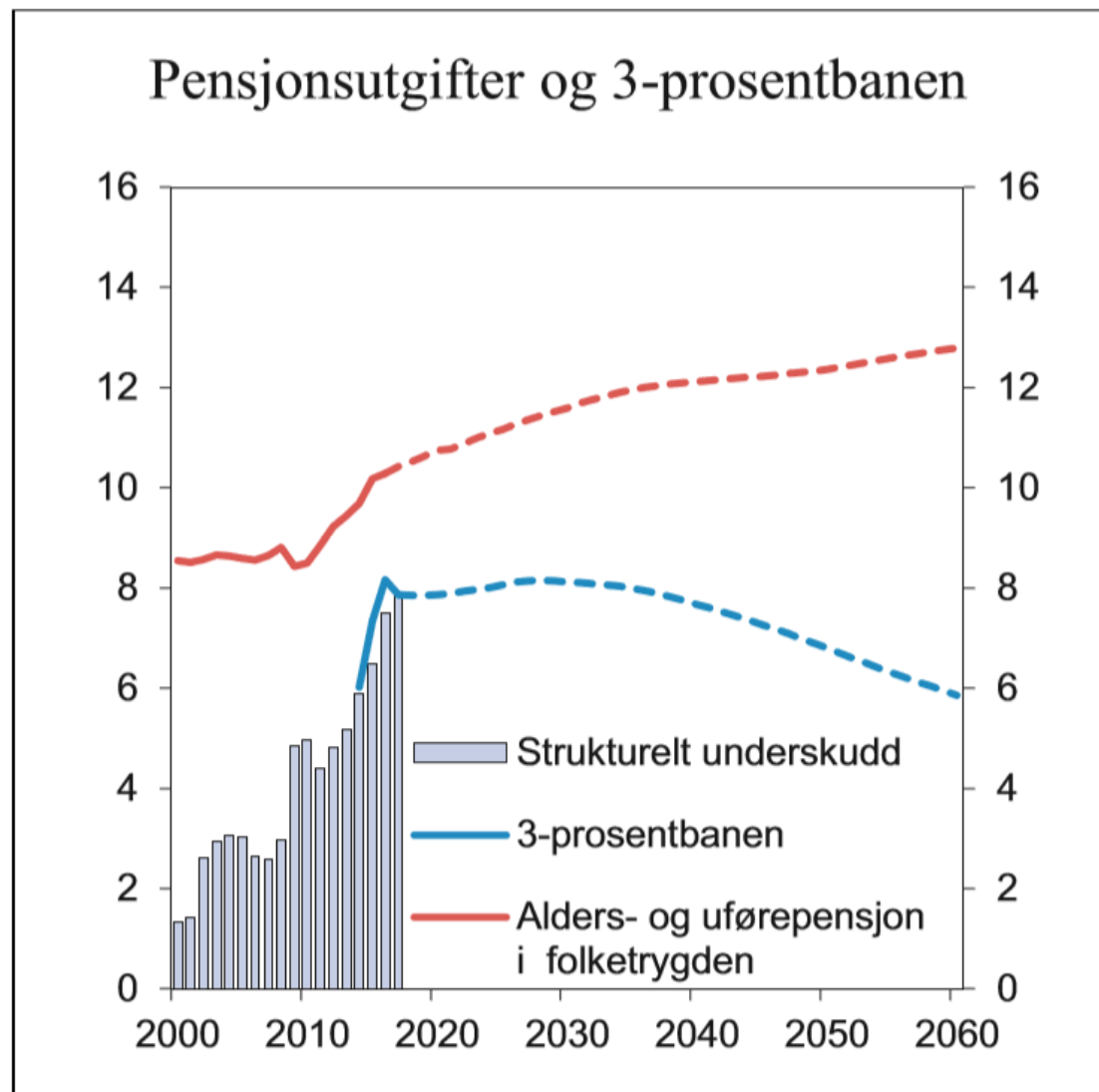
Pål Molander

Direktør

Prof. Dr.

Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Frokostseminar NAV Arbeidslivssenter Øst-Viken, Fr.stad, 13.06.2019

Arbeidsmiljø viktig for arbeidslinja

Må legge til rette for:

- Lavere frafall fra arbeidslivet
- Forlengede yrkeskarrierer
- Reduksjon av utenforskapet

Økt sysselsetting
og
arbeidsproduktivitet

Inkluderende arbeidsliv

IA-avtalen 2014-2018

—

Underveisvurdering

Rapport fra Oppfølgingsgruppen for IA-avtalen

November 2016

Prioritere
forbyggende
innsats =
arbeidsmiljø

Ny IA-avtale 2019-2022

Ny IA-avtale for hele arbeidslivet

Pressemelding | Dato: 18.12.2018

| Nr: 32

– Det gode trepartssamarbeidet fortsetter gjennom en IA-avtale, som nå vil gjelde hele arbeidslivet og med virkemidler som treffer alle, sier arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie.

Avtalen ble signert 18. desember, og gjelder fra 01.01.2019 til [31.12.2022](#).

18. desember 2018 signerte partene i arbeidslivet ny IA-avtale for 2019–2022. Foto: ASD

[Se bilder fra signeringen her \(Flickr\)](#)

Intensjonsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv

Et arbeidsliv med plass for alle

1. januar 2019 – 31. desember 2022

Den norske arbeidslivsmodellen har gitt gode resultater for sysselsetting, produktivitet, omstillingsevne og et lærende arbeidsliv. I Norge arbeider de fleste under gode og forsvarlige arbeidsforhold. På mange arbeidsplasser jobbes det godt og systematisk med å forebygge og redusere sykefravær og frafall, og mange tar også et stort samfunnsansvar ved å bidra til integrering og inkludering i arbeidslivet.

Målet er å legge til rette for at så mange som mulig kan arbeide så mye som mulig, så lenge som mulig

Arbeidskraften er Norges viktigste ressurs. Høy sysselsetting er grunnlaget for å opprettholde et bærekraftig velferdssamfunn, samtidig som det er av stor betydning for den enkelte å være i jobb. Trepertssamarbeidet om et mer inkluderende arbeidsliv skal bidra til høy sysselsetting og mobilisering av arbeidskraft gjennom å forebygge og redusere sykefravær og frafall fra arbeidslivet.

IA-avtalen setter arbeidsplassen i sentrum

Avtalens innsatsområder, organisering og virkemidler skal støtte arbeidet som ledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte gjør i den enkelte virksomhet. Det handler om et godt forebyggende arbeidsmiljø- og sykefraværarbeid, men også om å være tidlig ute med kartlegging, drøfting og innsats for kompetanseheving. Virksomhetenes arbeid og innsats innenfor disse områdene bidrar til å forebygge og redusere sykefravær og frafall og legger til rette for inkludering. Trepertssamarbeidet skal understøtte og muliggjøre oppfølging og resultater i den enkelte virksomhet. For å oppnå målene for avtalen, må innsats og virkemidler på alle nivåer bygge på relevant kunnskap.

Arbeidslivet er i kontinuerlig endring

Store endringer som teknologiutvikling, klimautfordringer, internasjonalisering, endring i næringsstruktur, innvandring og aldring av befolkningen vil påvirke arbeidslivet og kompetansebehovene i samfunnet i årene framover. Å møte disse utviklingstrekkene krever en helhetlig innsats gjennom trepartssamarbeidet.

Et helhetlig samarbeid

Et godt samarbeid mellom partene, både trepartssamarbeid på samfunnsnivå og topartssamarbeid på arbeidsplassene, er det viktigste verktøyet i inkluderingsarbeidet. IA-avtalen må sees i sammenheng med øvrige prosesser som omhandler kompetanse, sysselsetting og inkludering. Partene samarbeider godt om utdannings- og kompetansepolitikken og arbeids- og velferdspolitikken, og bidrar aktivt i regjeringens satsinger på integrering og inkludering.

Ny IA-avtale

- For alle virksomheter
 - Supplert med bransjesatsinger
 - Setter arbeidsplassen i sentrum
- Mål
 - Redusere sykefravær (10%) og frafall
- Fokusområder
 - Forebyggende arbeidsmiljøarbeid
 - Innsats mot lange og/eller hyppig gjentakende sykefravær

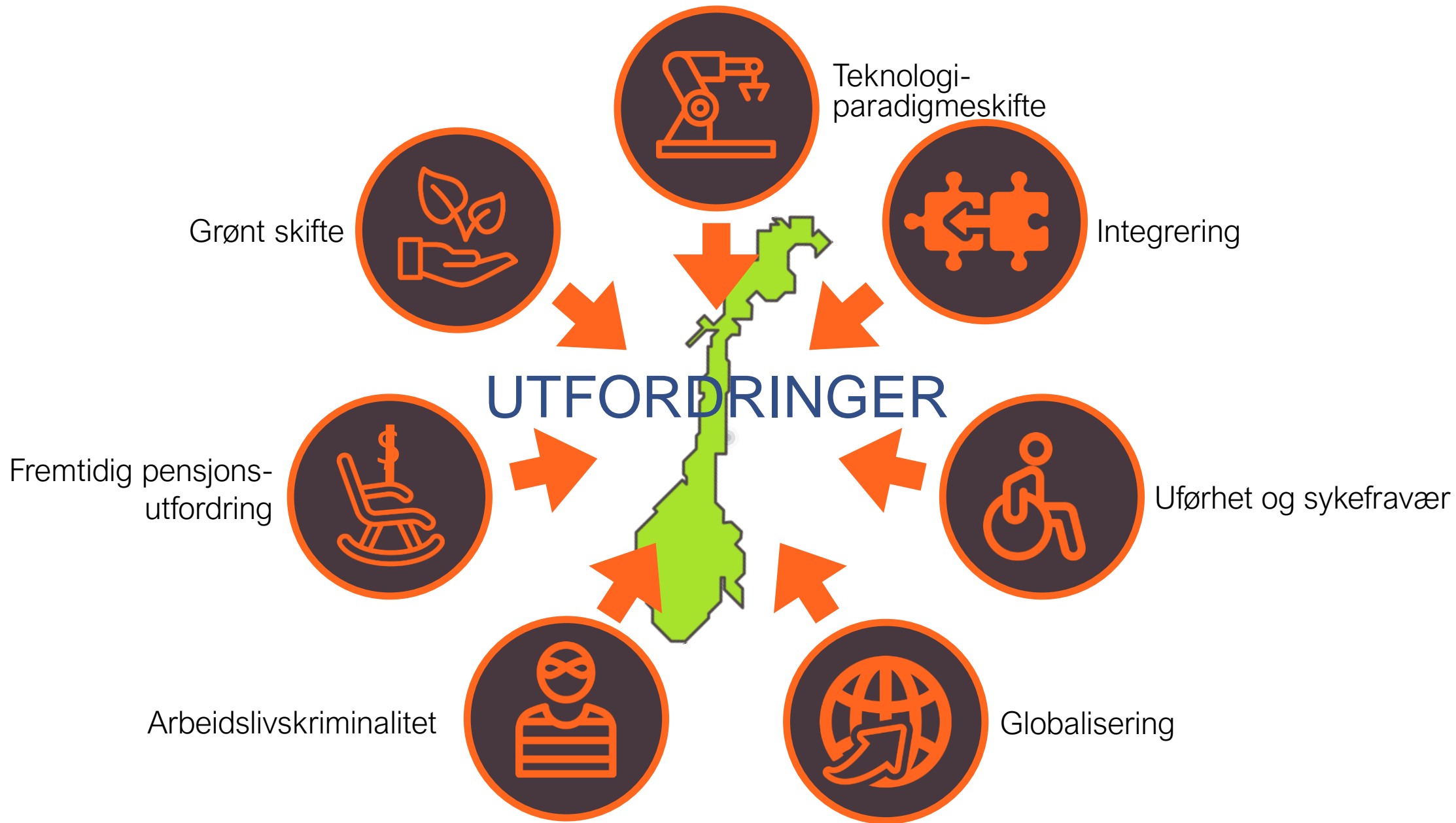
Ny IA-avtale

- Virkemidler
 - Arbeidslivssentre for alle
 - Ny arbeidsmiljøsetting
 - Bransjeprogrammer (7 stk)
 - Kompetansetiltak
 - Tilskudd til ekspertbistand
 - Satsing på bedre data og kunnskap
 - Utvidet egenmelding

Hvorfor i all verden så stort fokus på arbeidsmiljø?

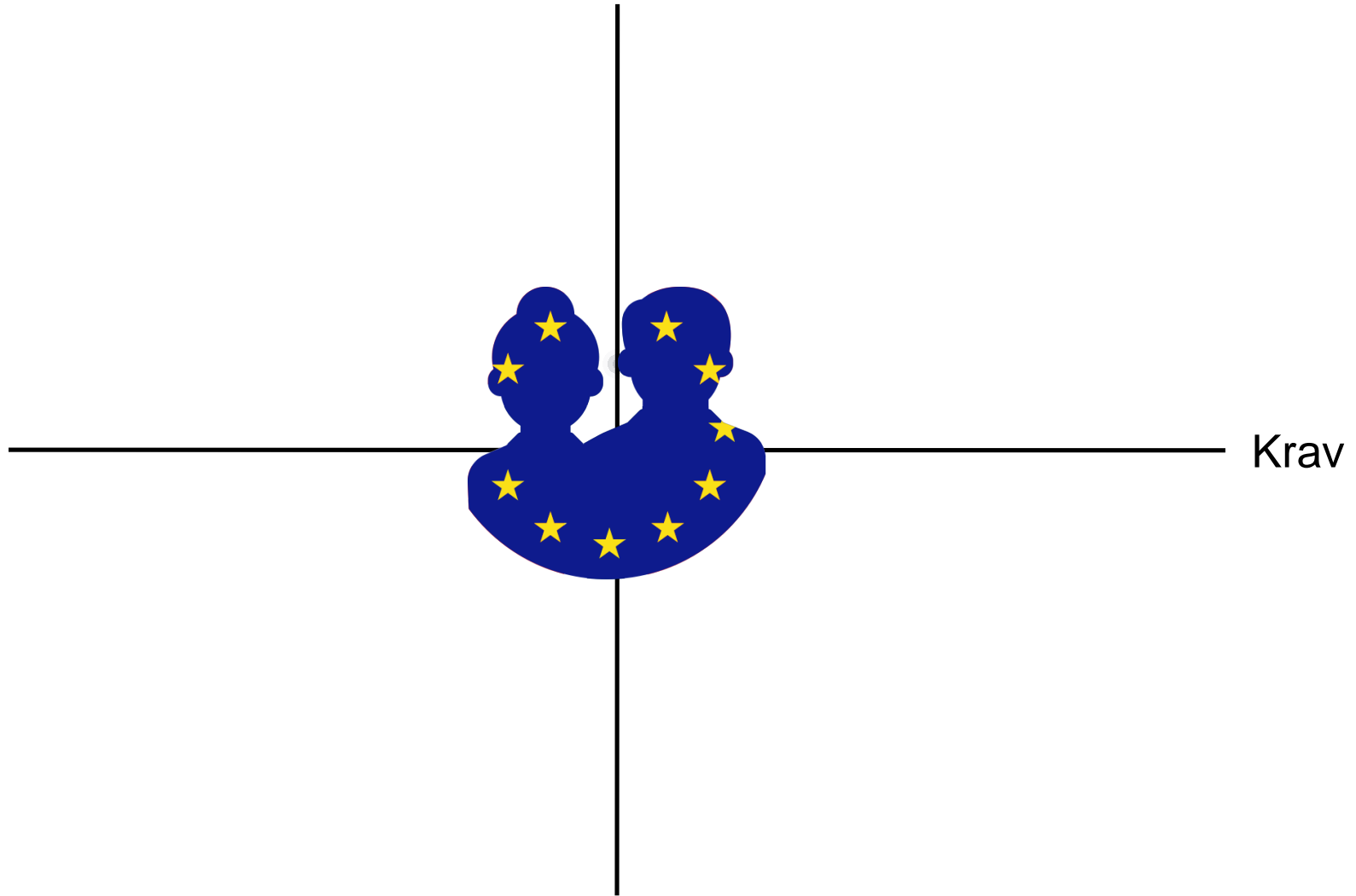
Blir (er) endring den nye normalen?

Hva betyr i så tilfelle dette?

Hva bør vi passe på?

NORGES GULL

Autonomi

Kræsjskurs: Hva er arbeidsmiljø?

Kræsjskurs: Hva er arbeidsmiljø?

Foto: Creative Commons/ Flickr/ Scott Beale

Hva bedrifter bør lære av arbeidsmiljøet hos Google

Flere studier viser at et lekent og uformelt arbeidsmiljø med frihet og fleksibilitet vil komme både bedriften og de ansatte til gode.

PAUSEROM: På hovedkvarteret til Google har man mulighet til å leke i ballbingen hvis man får behov å strekke litt på seg i løpet av arbeidsdagen.

Er ledelse nok? Er management nok?

DN Dagens
Næringsliv

LEDERNYTT

Dagens / Perspektiv

Foto: Ål Nik / Unsplash

Foto: Dreamstime

LEDELSE

Lederegenskap

LEDELSE

Ledere kan komme langt med bare å være snille

revet, du må ha en sterk indre vilje til
- uansett om bedriften opplever medgang

ti:

eg frem til det som kommer, ved å

reven beslutningstaking:

building: ikke bare ditt eget arbeid,
alysere hvordan

st mulig måte.

omsiktighet:

avgjør om en person er moden. Evnen til å

en moderne leder: ne sterke
t godt

rdigheter er viktig i mange roller, men det
ere. Hvis det ikke ligger empati til grunn for
ke har evnen til å engasjere folk, blir det
es.

Café latte-kort

Generelle helsekontroller

Fruktkurv

Stressmestringskurs

Helseforsikringer

Trening i arbeidstiden

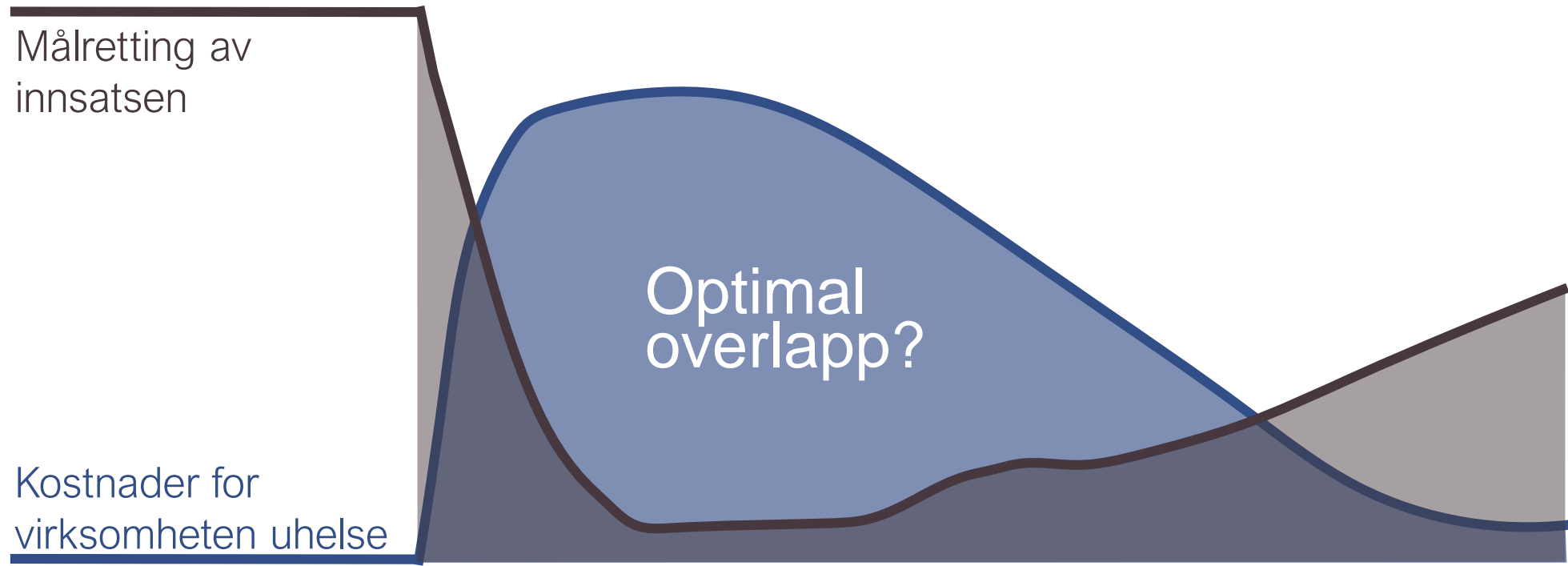
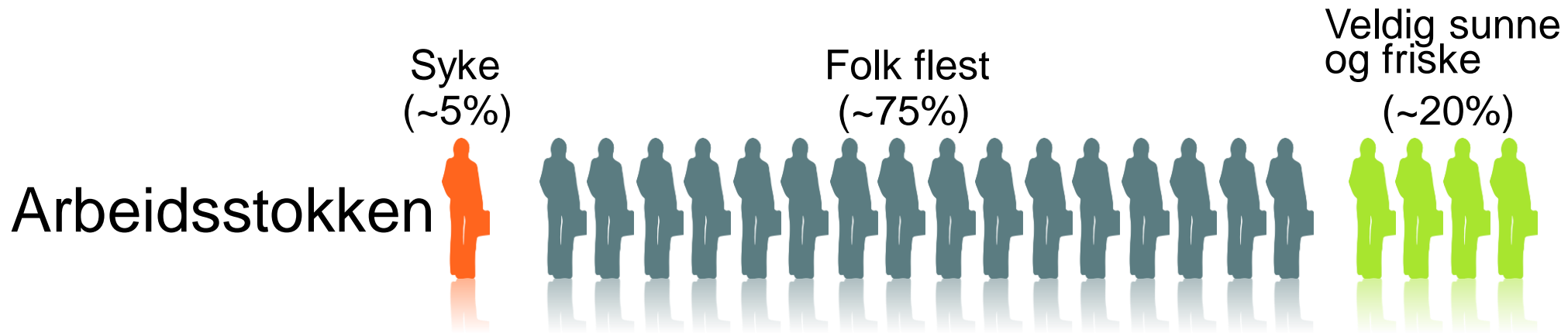
Syke
(~5%)

Folk flest
(~75%)

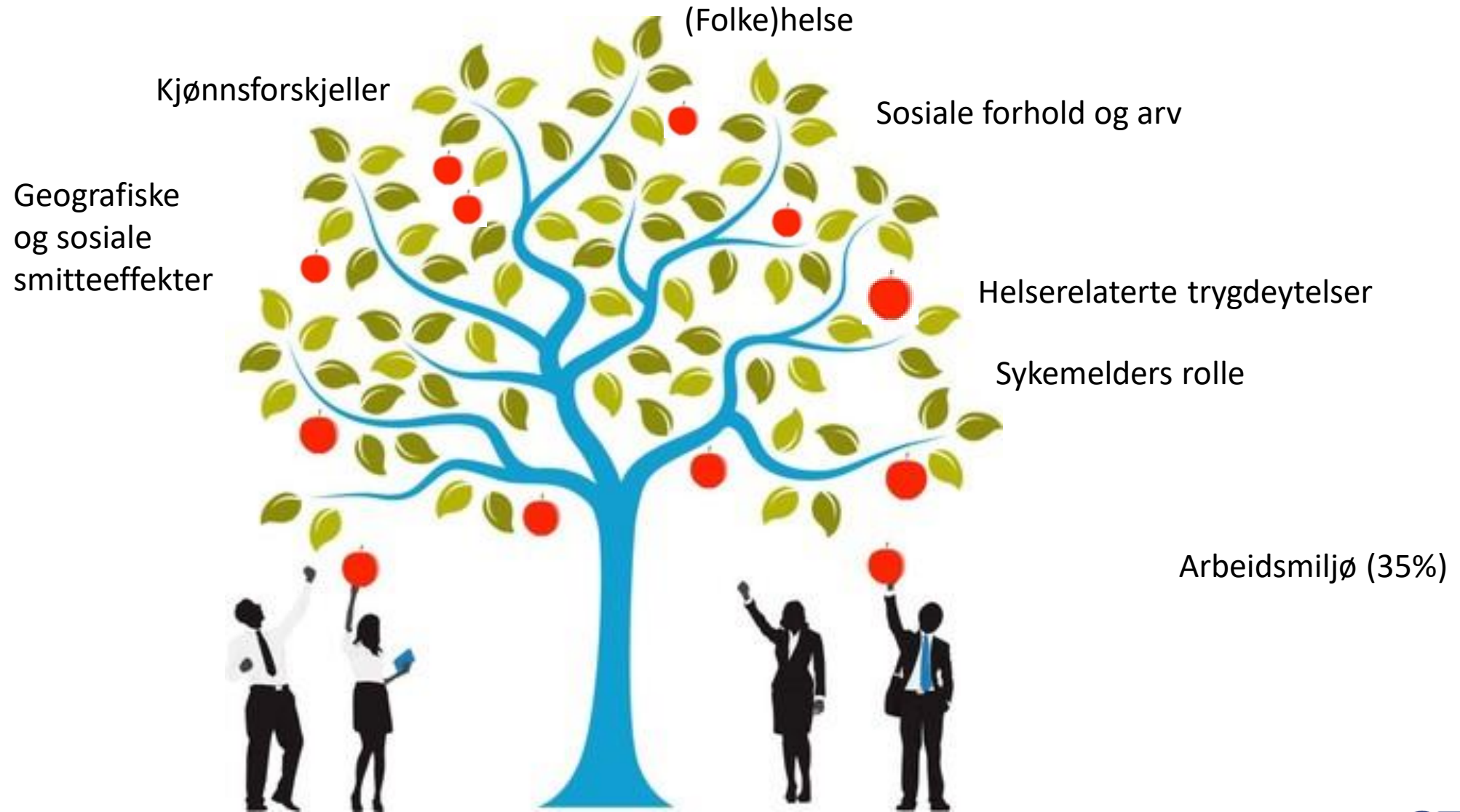
Veldig sunne
og friske
(~20%)

Arbeidsstokken

Sykefravær, frafall og lavthengende frukter

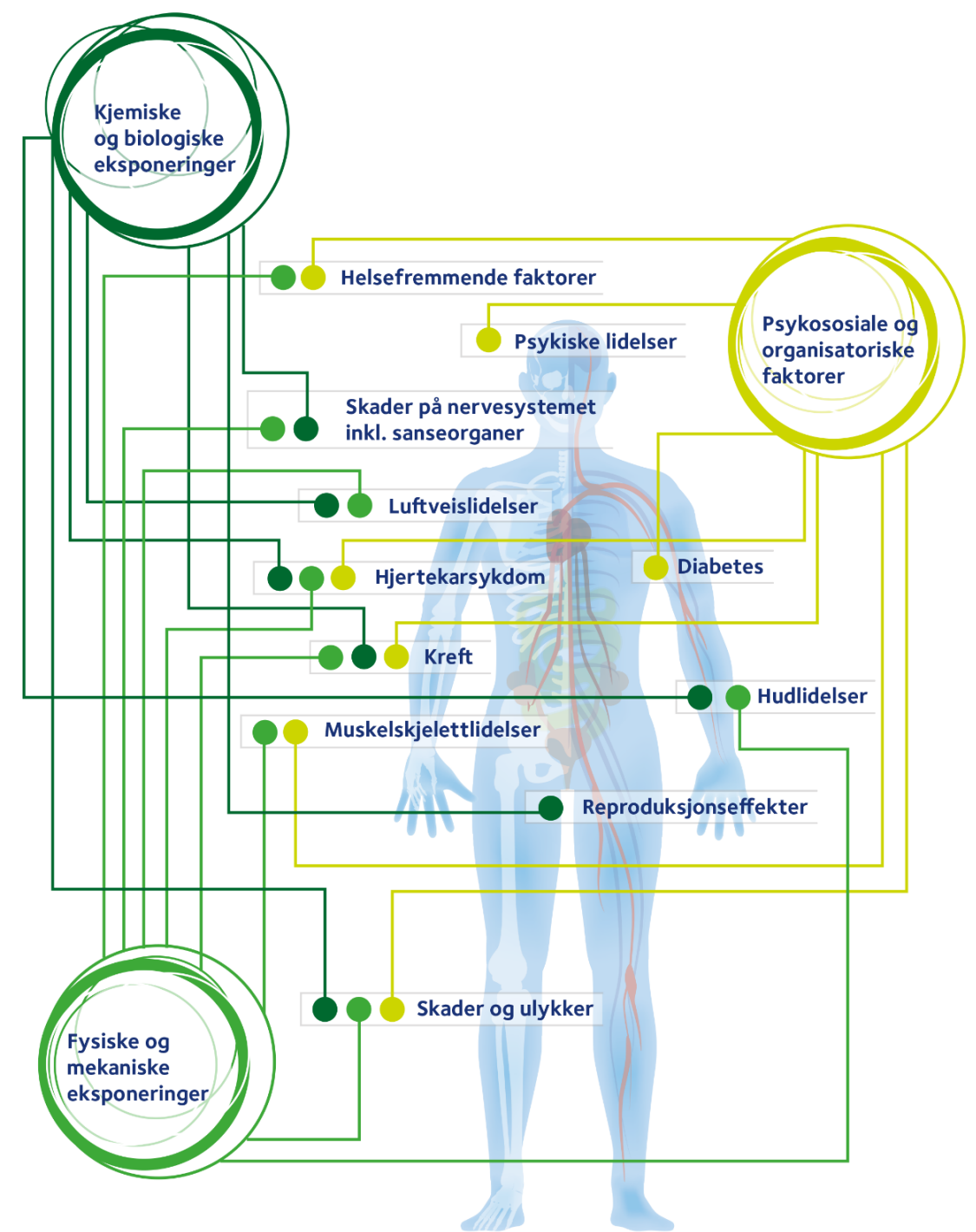

Arbeidsmiljø handler om arbeidet

- Arbeidsmiljøet er knyttet til hvordan man organiserer, planlegger og gjennomfører arbeidet
- Arbeidsmiljøet er forskjellig fra arbeidsplass til arbeidsplass og krever derfor ulike tilnærminger
- Arbeidsmiljøet påvirker arbeidstakernes helse, jobbengasjement og virksomhetens resultater

Arbeidsmiljø og helse

Hva skal til for at arbeidsmiljøtiltak skal virke?

Behovsbasert

Kunnskapsbasert

Systematisk implementert

Før IA-arbeidsmiljøetsatsingen

Slik kan du bidra til et godt arbeidsmiljø

Alle kan bidra til å skape et godt arbeidsmiljø. Her finner du ti gode råd.

1. **Husk at ditt bidrag er viktig:** Vær bevisst på din egen påvirkningskraft. Alle kan påvirke eget arbeidsmiljø. Du har både ansvar og mulighet for å bidra positivt til en god arbeidsdag for alle.
2. **Ta initiativ:** Si fra til lederen din dersom det er noe i arbeidsmiljøet som ikke er bra. Ta initiativ og foreslå forbedringer dersom du synes det er behov for det.
3. **Bidra til god dialog:** Snakk med leder og kolleger om det som er vanskelig. Slik kan dere sammen skape en åpen og god dialog, med takhøyde for å ta opp problemer.
4. **Del kunnskap:** Del kunnskap, informasjon, tips og råd med kollegene dine.
5. **Ta deg tid:** Ta deg tid til deg rundt deg i hverdagen. God sosial støtte fra kolleger og leder gjør oss i stand til å takle større utfordringer og er en viktig buffer mot stress, overbelastning og sykdom.
6. **Bidra til en god tilbakemeldingskultur:** Gi konstruktive tilbakemeldinger – og ta imot tilbakemeldinger på en konstruktiv måte. Alle kan bli bedre og tilbakemeldinger gir mulighet for læring og utvikling.
7. **Gi anerkjennelse:** Alle trenger å bli sett og verdsatt for å trives på jobb. Lytt til andre og vis interesse for det kollegene dine jobber med. Gi kollegene dine anerkjennelse for den jobben de gjør.
8. **Følg felles kjøreregler:** Følg de kjørereglene og rutinene dere har blitt enige om på arbeidsplassen din.
9. **Ta avstand fra mobbing:** Ikke aksepter mobbing eller utfrysing. Ta kontakt med verneombudet hvis du er usikker på hva du bør gjøre.
10. **Vær inkluderende:** Snakk pent om hverandre. Snakk med folk, ikke om folk. Den gode fellesskapsfølelsen - vi-følelsen, er et viktig kjennetegn på et sunt og godt arbeidsmiljø.

Før IA-arbeidsmiljøetsatsingen

Før IA-arbeidsmiljøetsatsingen

IA-arbeidsmiljø-satsingen

- Bygge videre på «Arbeidsmiljø handler om arbeid»
- Øke kunnskapsgrunnlaget
- Øke kunnskapsbasing på den enkelte arbeidsplass
- En tydeligere «rød tråd» på tvers av virkemidler og aktører
 - Snakke med en stemme
- Hovedvirkemidler:
 - Veivising
 - Digitale verktøy og hjelpemidler (portal) som skal treffe på virksomhetsnivået
 - Bransje- og yrkesinnganger

Eksempel på ambisjon i IA-arbeidsmiljøsatsingen

www.stami.no/noa

Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø / NOA

Søk Meny

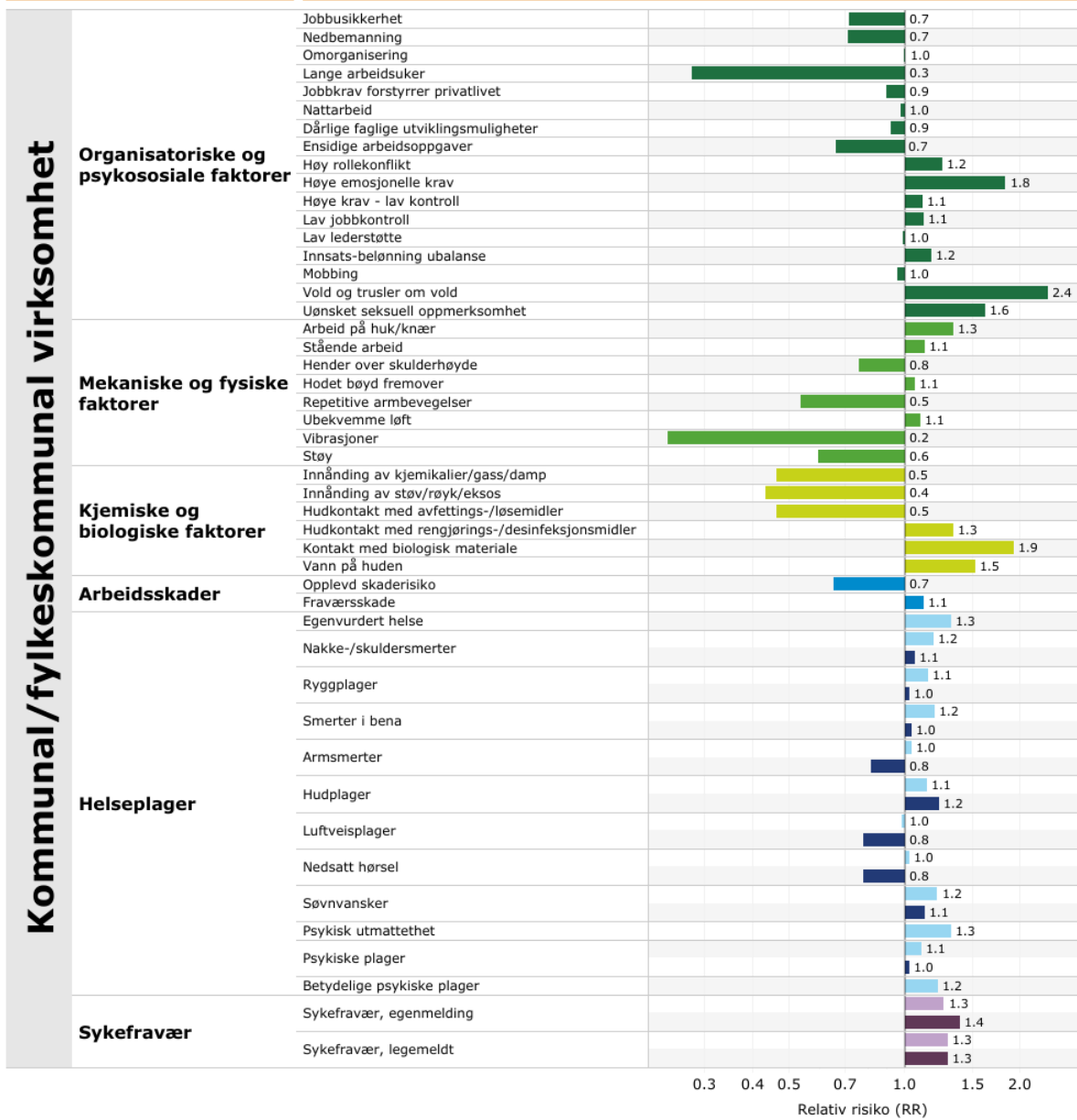
Nasjonal statistikk om arbeidsmiljø og helse

NOA systematiserer, produserer og formidler kunnskap om arbeidsmiljø og helse. Dette bidrar til å styrke den forebyggende innsatsen mot arbeidsrelaterte skader, sykdom, tidlig død og mot frafall gjennom sykefravær og uføretrygding.

NB! Vi oppdaterer med nytt innhold frem mot slutten av september.

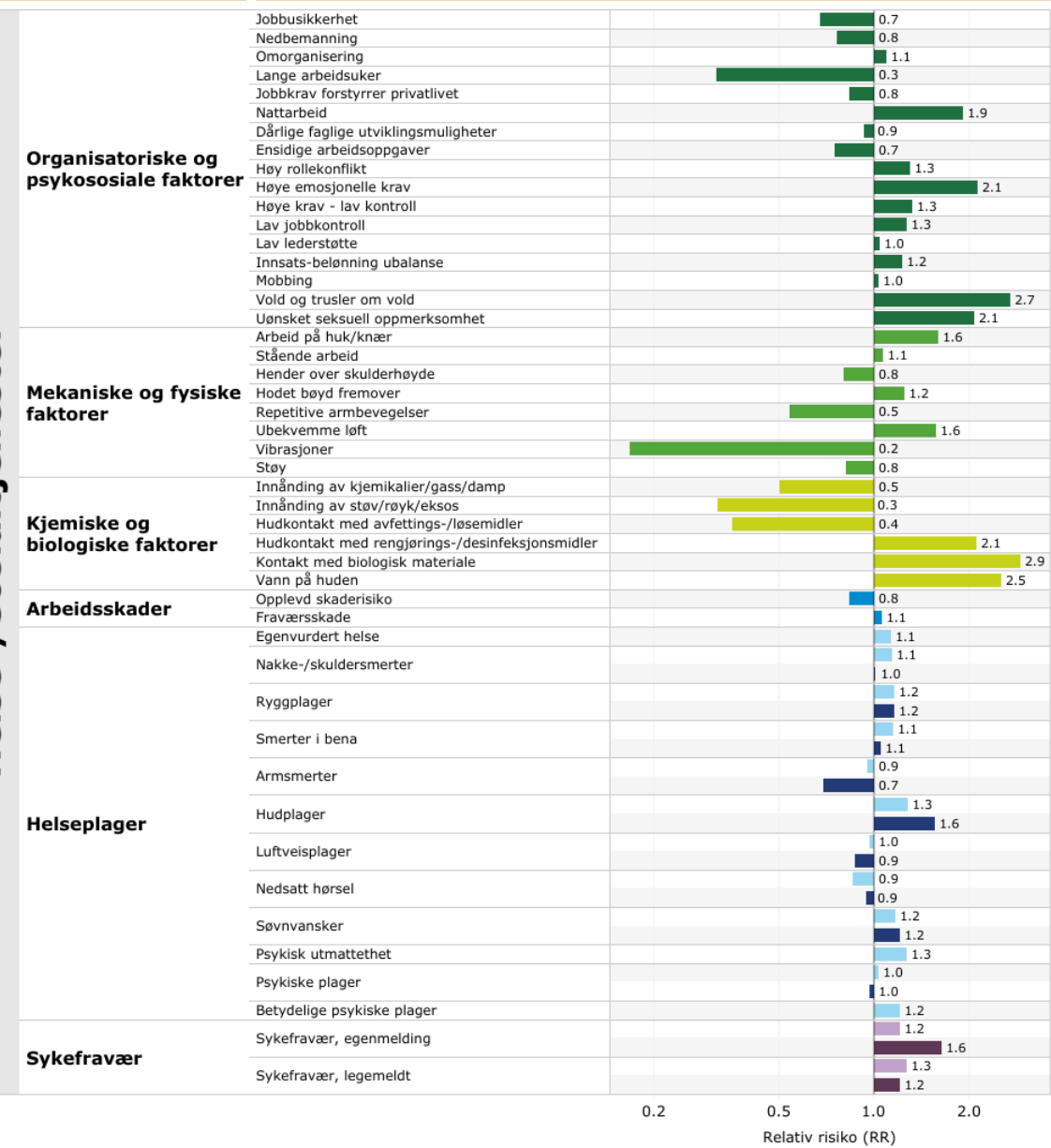
Arbeidsmiljøindikatorer

0.3 0.4 0.5 0.7 1.0 1.5 2.0
 Relativ risiko (RR)

Kilde: STAMI, NOA (SSB, LKU 2016)

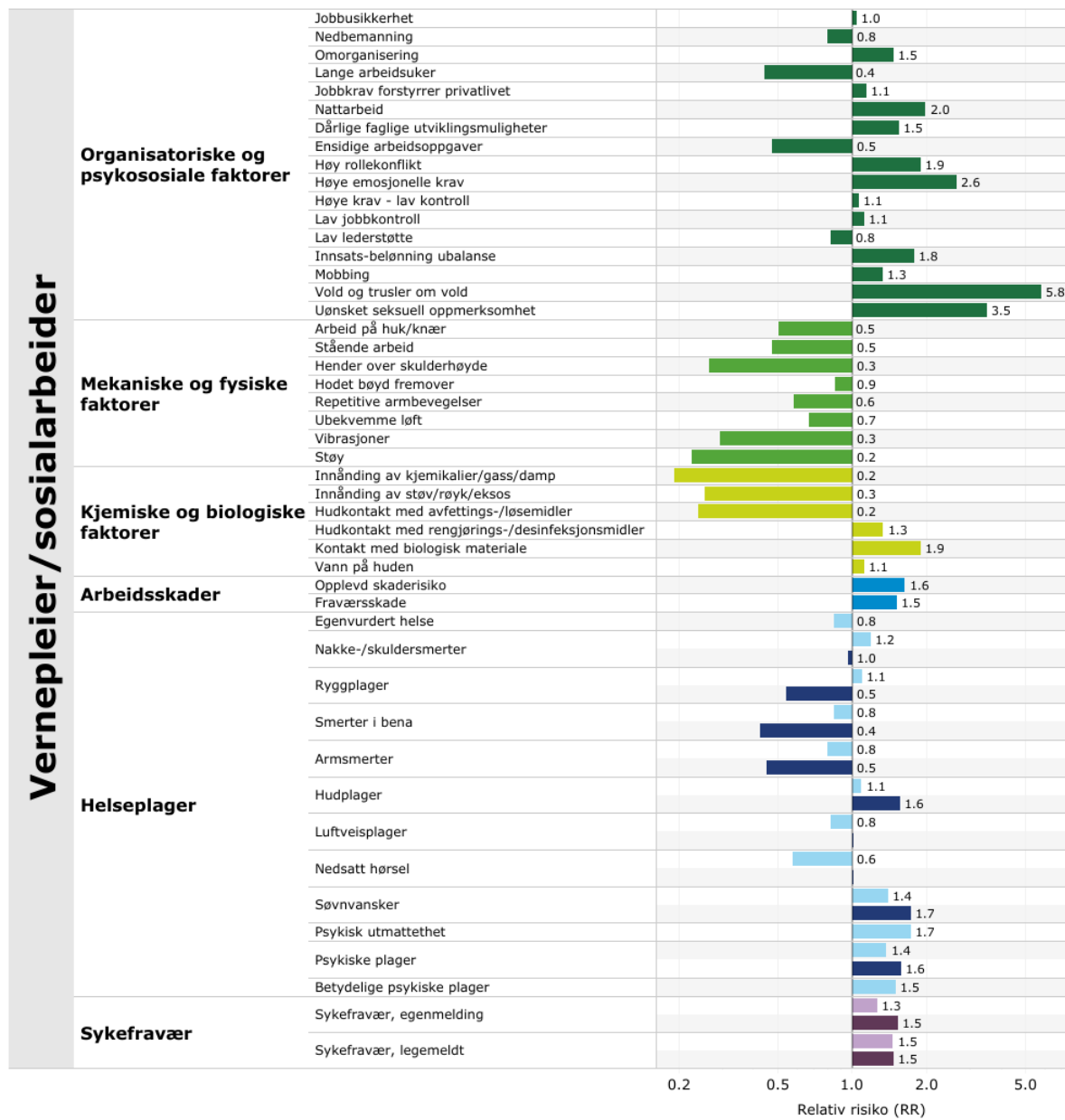

Kilde: STAMI, NOA (SSB, LKU 2016)

Kilde: STAMI, NOA (SSB, LKU 2016)

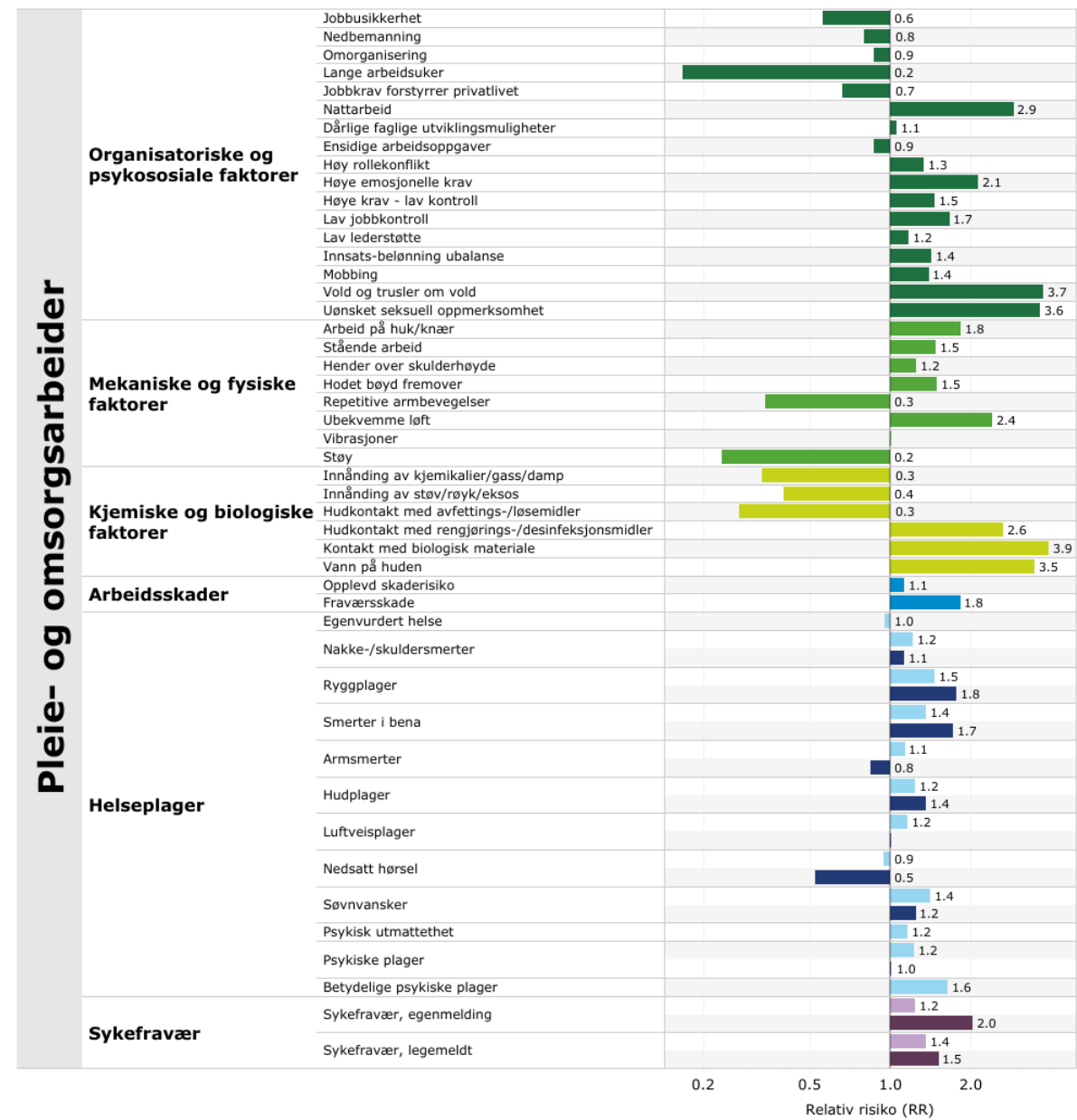
Velg yrkesgruppe:
Vernepleier/sosialarbeider

Kilde: STAMI, NOA (SSB, LKU 2016)

- Organisatoriske og psykososiale faktorer,
- Mekaniske og fysiske faktorer,
- Kjemiske og biologiske faktorer,
- Arbeidsskader,
- Helseplager, Arbeidsrelaterede plager
- Sykefravær, Arbeidsrelatert fravær
- Sykefravær, Sykefravær totalt

Velg yrkesgruppe:
Pleie- og omsorgsarbeider

Kilde: STAMI, NOA (SSB, LKU 2016)

- Organisatoriske og psykososiale faktorer,
- Mekaniske og fysiske faktorer,
- Kjemiske og biologiske faktorer,
- Arbeidsskader,
- Helseplager, Arbeidsrelaterede plager
- Sykefravær, Arbeidsrelatert fravær
- Sykefravær, Sykefravær totalt

Pilot-prosjekt

EN BRA DAG PÅ JOBB

Introfilm Film 1

Introfilm

Et godt a

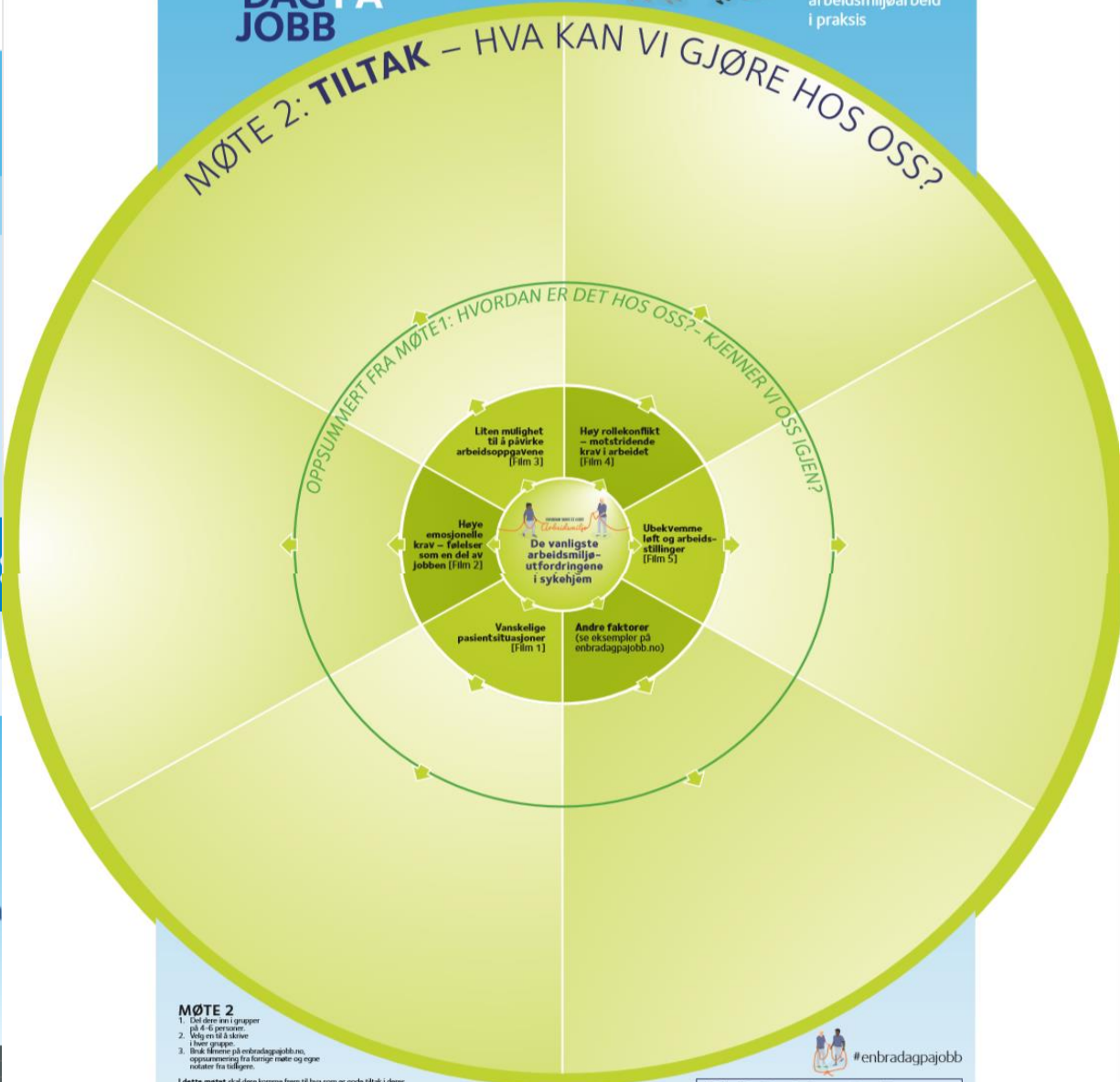
02:53

SYKEHJEM SYKEHJEM

EN BRA DAG PÅ JOBB

STAMI

– forebyggende arbeidsmiljøarbeid i praksis

- MØTE 2**
1. Det skal være 4-6 personer på 4-6 personer.
 2. Velg en til å skrive i hver gruppe.
 3. Tenk litt mer på arbeidsoppgavene, oppsummering fra forrige møte og egne notater fra tidligere.
- I dette møtet skal dere komme frem til hva som er gode tiltak i deres arbeidssituasjon. Hver gruppe vil ha sin egen oppsummering av dette møtet.
- Hva er så gode på? Fin tre arbeidsoppgaver
 - Er det noe vi kan lære av? Fin tre arbeidsoppgaver
 - Er det enkelte forhold i jobben som er viktigere å ha fokus på enn andre?
 - Er det arbeidsoppgaver som kan organiseres annerledes?
 - Er det andre faktorer i vårt arbeidssituasjon vi bør ta tak i – og hvordan?

Skriv ned på plansen
Etter møtet bør plansen samles inn, og det lages en oppsummering og en handlingsplan for videre arbeidsmiljøarbeid på avdelingen.

Arbeidsmiljø handler om hvordan man organiserer, planlegger og gjennomfører arbeidet. Arbeidsmiljøet påvirker arbeidstakerens helse, påfølgende og virksomhetens resultat, og det er viktig at det arbeides godt og systematisk med dette.

En god måte å gjøre det på er å ta utgangspunkt i det vi vet er spesielle risikofaktorer i fagene. Så må man på forhånd tenke på hvordan, og i hver enkelt avdeling, komme frem til hva som er mest relevant hos seg.

JEM

AMI

ILJØINSTITUTT

sjektet

Introfilm

Et godt a

02:53

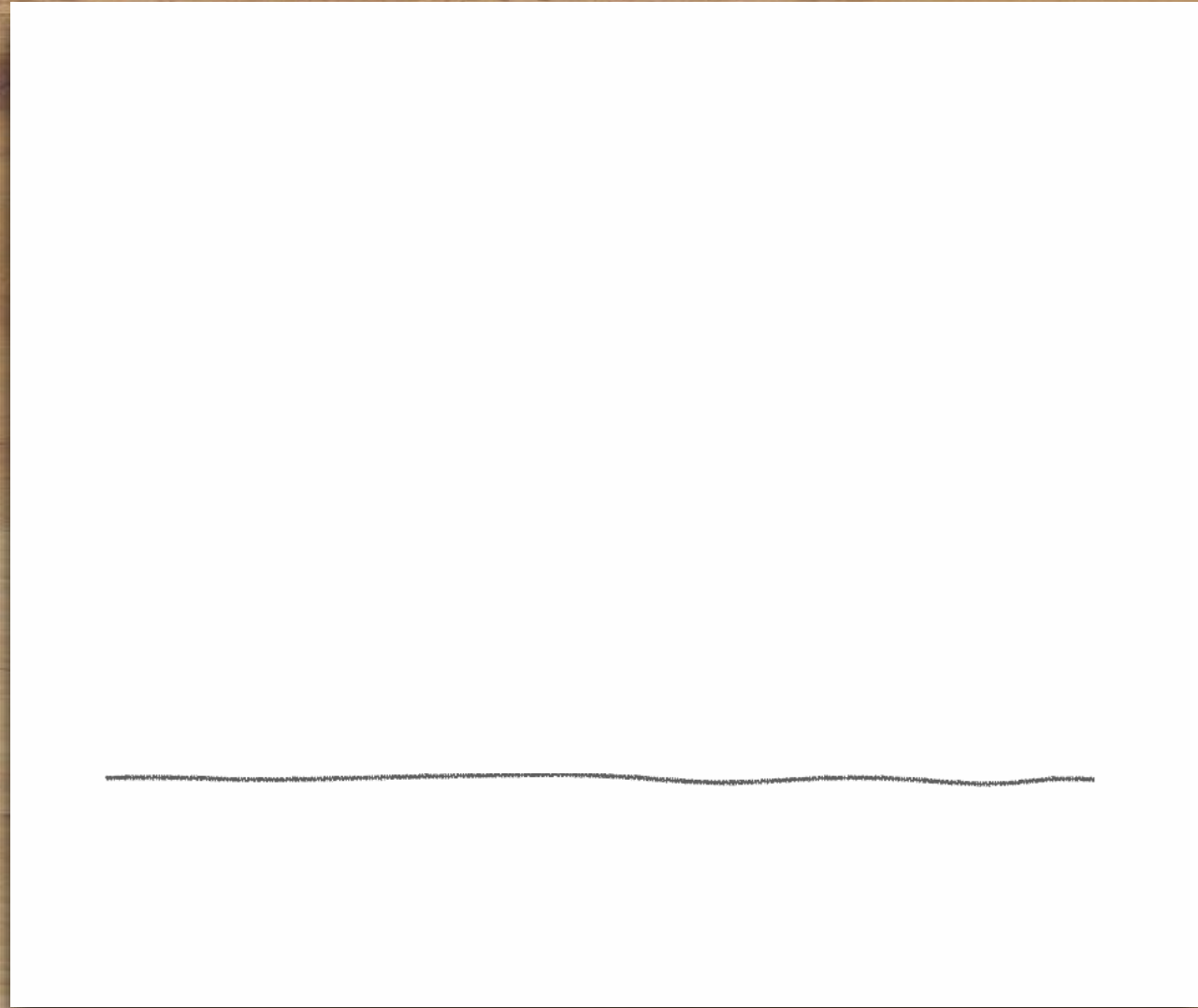
Arbeidsmiljø handler om hvordan man organiserer, planlegger og gjennomfører arbeidet. Arbeidsmiljøet påvirker arbeidstakerens helse, påfølgende og virksomhetens resultat, og det er viktig at det arbeides godt og systematisk med dette.

En god måte å gjøre det på er å ta utgangspunkt i det vi vet er spesielle risikofaktorer i fagene. Så må man på forhånd tenke på hvordan, og i hver enkelt avdeling, komme frem til hva som er mest relevant hos seg.

Status IA-arbeidsmiljø-satsingen

- Under planlegging
- Rammer: 50 mill. kr. pr. år
- Pilotversjon av portal skal være på beina i løpet av 2019
- STAMI styrker kunnskapsgrunnlaget
- NAV ALS, STAMI og Arbeidstilsynet styrker koordinering og samhandling
- Vil ta tid å bygge opp, men skal gi merverdi allerede i 2020
 - I mellomtiden *business as usual* i NAV ALS

Arbeidsmiljøarbeid – Hvordan realisere gevinst?

INTERNASJONAL STUDIE VISER STORT UTBYTTE AV HMS-FOKUS

Investering i arbeidsmiljø påvirker lønnsomheten

Publisert: 17.11.2011

Tekst: Henning Meyer Petersen, Idébanken Foto: Dag Sem

Etter analyser av 300 bedrifter i 15 land kom ISSA fram til at 1 krone investert i godt arbeidsmiljø gir **2,2 kroner økt lønnsomhet** i bedriften.

– Å fokusere på HMS og et godt arbeidsmiljø redder ikke bare liv, det gir også svært god økonomisk mening, sier Hans-Horst Konkolewsky, generalsekretær i [International Social Security Association \(ISSA\)](#).

Dette er spesielt interessant i globale krisetider, der HMS nedvurderes for å spare penger. Konkolewsky understreker at dette i henhold til rapporten kan virke mot sin hensikt.

– Virksomhetenes økonomiske prestasjoner har direkte sammenheng med et godt arbeidsmiljø, fortsetter han.

Visse forbehold

ISSA advarer mot å overfortolke resultatene, da de er generelle estimater og anslag. Likevel var disse resultatene gjennomsnittet i de verdensomspennende virksomhetene som ble intervjuet i undersøkelsen, som har foregått det siste året. ISSA tilstrebet å få data fra en virksomhet pr. én million ansatt.

HMS og godt arbeidsmiljø lønner seg

Studien ble lagt fram på verdenskonferansen for arbeidsmiljø (World Congress on Safety and Health at Work) i Istanbul 12. september.

ISSA hevder at selv med forskningsmetodiske forbehold, gir resultatene en klar indikasjon på at fokus på arbeidsmiljø og HMS er lønnsomt – både globalt og nasjonalt.

Applied Ergonomics 44 (2013) 480–487

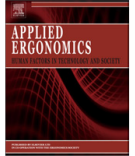

ELSEVIER

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Applied Ergonomics

journal homepage: www.elsevier.com/locate/apergo

Economic evaluation of a participatory ergonomics intervention in a textile plant

Emile Tompa^{a,*}, Roman Dolinschi^a, Julianne Natale^b

^a Institute for Work & Health, 481 University Avenue, Suite 800, Toronto, Ontario, Canada M5G 2E9

^b Department of Kinesiology, University of Waterloo, Waterloo, Ontario, Canada, N2L 3G1

ARTICLE INFO

Article history:
Received 28 July 2011
Accepted 25 October 2012

Keywords:
Textile industry
Ergonomics
Participatory
Economic evaluation

ABSTRACT

In this study we report on the economic evaluation of a participatory ergonomics process undertaken at a clothing manufacturer in Southwestern Ontario, Canada that employs approximately 300 workers. We undertake a cost-benefit analysis from the company perspective.

Intervention costs amounted to \$65,787 and intervention benefits \$360,614 (2011 Canadian dollars). The net present value was \$294,827, suggesting that the intervention was worth undertaking based on the costs and consequences over the measurement period spanning more than four years. Based on these costs and benefits, the benefit-to-cost ratio is 5.5.

Overall, the findings from this study suggest that participatory ergonomics interventions can be cost beneficial from the company perspective. Even though the changes were typically low-cost and low-tech interventions implemented by the plant mechanics and maintenance personnel, benefits were realized on both the health and financial fronts.

Arbeidsmiljøarbeid – Hvordan realisere gevinst?

ELSEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

Journal of Corporate Finance

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jcorpfin

Does it pay to treat employees well? International evidence on the value of employee-friendly culture

Larry Fauver^{a,*}, Michael B. McDonald^b, Alvaro G. Taboada^c

^a Corporate Governance Center, The University of Tennessee, United States

^b Fairfield University, United States

^c Mississippi State University, United States

ARTICLE INFO

Article history:

Received 4 December 2017

Received in revised form 5 February 2018

Accepted 19 February 2018

Available online 24 February 2018

ABSTRACT

We examine the valuation impact of an employee-friendly (*EF*) culture. Using a sample of 3446 firms from 43 countries for the period 2003 to 2014, we show that firms with a more *EF* culture are valued higher and perform better (*ROA*, *ROE*). Consistent with the good governance view, the impact is stronger for firms in countries with better investor protection and for firms with better governance and lower agency costs. We further document a positive valuation associated with the enactment of laws aimed at improving parental leave policies. The impact on valuation stems from improved technical efficiency. Using various approaches, our results suggest that the impact of an *EF* culture on firm value is causal.

© 2018 Elsevier B.V. All rights reserved.

Arbeidsmiljøarbeid – Hvordan realisere gevinst?

ARBEIDSLIV

Investor | Tjener penger på medarbeiderengasjement

En svensk investor har konsekvent satset penger på at økende medarbeiderengasjement får selskapers aksjekursene til å stige.

Den svenske investoren Mårten Westberg investerer i aksjer på bakgrunn av analyser han gjør av data fra medarbeiderundersøkelser i børsnoterte selskaper. Han begynte å bruke fremgangsmåten for syv år siden, har forbedret modellen underveis, og har i perioden aldri kjøpt en aksje som har falt i verdi. Dette ifølge det svenske magasinet [Personal och Ledarskap](#), som har laget en større artikkel om Westbergs metode.

Ifølge magasinet har verdien på investeringene hans på to år på det beste økt med 78 prosent. På det dårligste har de økt med 50 prosent.

Han har i perioden aldri kjøpt en aksje som har falt i verdi.

Kostnader i Norge ikke-optimalt arbeidsmiljø

Samfunnsnytten av bedriftshelsetjenesten

Utredning for Arbeids- og sosialdepartementet (ASD)

oslo**economics**

- For samfunnet: 75 mrd. kr. pr. år
- For virksomhetene: 30 mrd. kr. pr. år

"Rimligare villkor på jobbet är viktigare än sjuktalet"
Ledarkrönika, Jeanette Herulf.

Hyresrätter i hela landet brinner upp
Stockholmarna förmådde välja medmänsklighet efter terrordådet. Men när ska hyreslagen bli human?

FÖRESKRIFTEN OM PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ

Malin Lohela Karlsson, arbetsmiljöekonom och forskare på KI. Foto: Stefan Zimmerman, Bildmakarna KI

”Det lönar sig att göra något åt problemen”

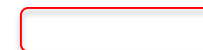
23 mars, 2016

Delat på 148 3 0

I genomsnitt producerar anställda 38 procent mindre när de upplever problem på jobbet. Det är 15 timmar i veckan som företagen förlorar.

– Det handlar sällan om en quick fix – men det lönar sig att göra något åt problemen, säger arbetsmiljöekonomen Malin Lohela Karlsson.

Arbetsgivarna kan själva omvandla arbetsbortfallet i pengar menar hon, till vardags forskare vid Karolinska institutet i Solna.

Dagens *take home message*

- Arbeidsmiljø påvirker helse, resultater og produktivitet
 - Godt arbeidsmiljø er god butikk!
- Arbeidsmiljø er viktig for å forebygge sykefravær/fracfall og fremme inkludering og forlengede yrkeskarrierer
 - Økt sysselsetting
- Det er viktig å ha fokus på de viktige og riktige arbeidsmiljøfaktorene for å få effekt av arbeidet (kunnskapsinnretting)
 - Arbeidsmiljø handler om arbeidet
- Arbeidsmiljø som tema (og forpliktelse) vil løftes i løpet IA-perioden
 - Fordi det er lurt!

ARBEIDSMILJØ OG KINDEREGG-EFFEKT?

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

